

Digital agenda för Sverige.

En digital inre marknad.

Interoperabilitet och
IT-standards.

Ökad tillit och IT-säkerhet.

Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.

Digitala färdigheter och
tillgänglighet.

Utbildning och
kompetensförsörjning.

E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.

Hållbar eHälsa.

Kulturell variation och
kreativt innehåll.

Digital
agenda
för
Sverige.

KONTAKT.

IT&Telekomföretagen inom Almega
Sturegatan 11
Box 555 45
102 04 Stockholm

Tel: 08-762 69 00

itotelekomforetagen@almega.se

www.itotelekomforetagen.se

TRYCKINFO.

ISBN 978-91-979243-1-3

Tryckeri:
TMG Sthlm

Januari 2011

Grafisk design och layout:
Studio No.10
www.no10.se

Ansvarig utgivare:
Ellinor Bjennbacke
IT&Telekomföretagen

Innehåll.

04-05	INNEHÅLL.
06-07	SVERIGE BEHÖVER EN DIGITAL AGENDA!
08-09	1.1 EN DIGITAL INRE MARKNAD.
10-11	1.2 INTEROPERABILITET OCH IT-STANDARDS
12-13	1.3 ÖKAD TILLIT OCH IT-SÄKERHET.
14-15	1.4 ÖKAT TILLTRÄDE TILL ETT SNABBT BREDBAND.
16-17	1.5 FOU OCH INNOVATION.
18-19	1.6 DIGITALA FÄRDIGHETER OCH TILLGÄNGLIGHET.
20-21	1.7 UTBILDNING OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING.
22-23	1.8 e-FÖRVALTNING.
24-25	1.9 IT FÖR BÄTTRE KLIMAT OCH MILJÖ.
26-27	1.10 HÅLLBAR E-HÄLSA.
28-29	1.11 KULTURELLA VARIATIONER OCH KREATIVT INNEHÅLL.

Sverige behöver en digital agenda!

GOD KUNSKAP OM IT-ANVÄNDNING HAR VARIT EN STARKT BIDRAGANDE ORSAK TILL SVERIGES TILLVÄXT UNDER DE SENASTE 20 ÅREN. IDAG ÄR IT EN SJÄLVKLAR FÖRUTSÄTTNING FÖR ETT KONKURRENSKRAFTIGT OCH LÅNGSIKTIGT HÅLLBART SAMHÄLLE. DEN GLOBALA KONKURRENSEN KRÄVER ATT EU – OCH DÄRMED SVERIGE – TILLVARATAR DEN POTENTIAL SOM FINNS I IT FÖR TILLVÄXT, KONKURRENS OCH VÄLFÄRD PÅ ETT SÄTT SOM ÖVERTRÄFFAR STORA OCH SMÅ KONKURRENTLÄNDER. FÖR ATT MÖTA DEN UTMANINGEN ÄR FLAGGSKEPPS-INITIATIVET EN DIGITAL AGENDA FÖR EUROPA EN AV HUVUDSTRATEGIERNA I EU-KOMMISSIONENS TILLVÄXT-STRATEGI FÖR ETT FRAMGÅNGSRIKT EUROPA – EU2020. DEN DIGITALA AGENDAN ÄR EN HANDLINGSPLAN FÖR ATT MAXIMERA NYTTAN AV IT OCH KOMMUNIKATIONSTEKNIK.

TROTS ATT SVERIGE OFTA RANKAS SOM EN AV EU:S OCH VÄRLDENS MEST FRAMSTÅENDE IT-NATIONER, FINNS ÄVEN HÄR HINDER SOM MEDFÖR ATT DEN FULLA POTENTIALEN AV ATT ANVÄNDA IT OCH KOMMUNIKATIONSTEKNIK INTE TAS TILL VARA. ETT SÅDANT ÄR ATT IT HAR SETTS SOM ETT

SÄRINTRESSE, I STÄLLET FÖR DET GENERISKA VERKTYG
DET ÄR FÖR ALLA SAMHÄLLSSEKTORER.

REGERINGENS STATSSEKRETERARGRUPP, MED STATS-
RÅDET HATTS STATSSEKRETERARE SOM ORDFÖRANDE,
ÄR DÄRFÖR ETT MYCKET POSITIVT INITIATIV.

IT&TELEKOMFÖRETAGEN VILL MED DENNA RAPPORT
BESKRIVA VIKTIGA MÖJLIGHETER FÖR SVERIGE INOM ELVA
OLIKA OMRÅDEN, SOM SATSNINGAR PÅ EN ÖKAD IT-
ANVÄNDNING KAN GE, SAMT FÖRSLAG TILL KONKRETA
POLITISKA ÅTGÄRDER I NÄRTID. ÅTGÄRDERNA ÄR INTE
DE ENDA SOM KAN OCH BÖR VIDTAS, MEN EXEMPEL SOM
DELS KAN VARA INSPIRATION TILL ANDRA ÅTGÄRDER,
DELS UTGÖR NÅGRA AV DE VIKTIGA INITIATIV SOM
REGERINGEN BÖR TA. RAPPORTEN SKA SÅLUNDA SES
SOM EN INSPIRATION FÖR REGERINGENS ARBETE MED EN
SVENSK DIGITAL AGENDA. DEN HAR EN UTGÅNGSPUNKT I
ANVÄNDNING OCH TILLÄMPNING AV IT, SNARARE ÄN IT-
BRANSCHENS EGNA BEHOV.¹

VÅR AMBITION OCH FÖRHOPPNING ÄR ATT RAPPORTEN
OCH DESS FÖRSLAG BLIR EN AV FLERA UTGÅNGSPUNKTER
FÖR REGERINGENS EGEN STRATEGI, EN DIGITAL AGENDA
FÖR SVERIGE, OCH DESS ARBETE MED ATT UTVECKLA ETT
SVERIGE SOM ETT FORTSATT ATTRAKTIVT LAND ATT BO
OCH VERKA I, FÖR BÅDE FÖRETAG OCH MEDBORGARE.

1. I "Färdplan för tillväxt och välfärd" (2009) har
IT&Telekomföretagen tidigare presenterat en genomgång av
ITs möjligheter i olika samhällsområden.

En digital inre marknad.

1.1

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Sverige har stora förutsättningar att bli världsledande på utveckling och export av digitala tjänster. 2010 toppar Sverige tre tunga internationella index över de mest framstående IT-nationerna². Svensk tjänsteexport har vuxit med 400 procent på 10 år. Det är snabbast av alla exportområden. Och snabbast växer exporten av IT-tjänster³.

Att utveckla IT-baserade tjänster lokalt för en internationell marknad passar ett land med Sveriges sammansättning och kompetensresurser väl. Befolkningen är högt utbildad, vi har en stark exporttradition och en välutvecklad IT-infrastruktur. Givet rätt förutsättningar kan nästa Google lika gärna startas i Malmö som i MountainView.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Vad Sverige saknar är en stor hemmamarknad. Och det krävs om innovativa, svenska företag ska växa och konkurrera på en global marknad. Här är den fragmenterade EU-marknaden likväl som rigida regelverk (både inom EU och nationellt) stora hinder. Skillnader mellan länder fördröjar expansion, och gammaldags regelverk ger ofta nytänkande företag en konkurrensnackdel. En indikation på att fragmenterade marknader försvårar är att endast fyra av världens tjugo största mjukvaruföretag är europiska⁴. Regeringen måste stödja och driva på kommissionen i dess arbete för att skapa en enad digital inre marknad. För ett land som Sverige är detta av avgörande betydelse på lång sikt.

Ska Sverige dra nytta av vårt relativa tekniska försprång måste regeringen också proaktivt ge branschen goda förutsättningar, och vara beredd att snabbt åtgärda eventuella hinder som etablerad lagstiftning kan ge upphov till.

En annan viktig förutsättning för innovativa tjänsteutvecklare är att tillgång på digitalt innehåll att bygga tjänster kring maximeras. Utan innehåll, inga tjänster. Ofta finns begränsningen i gamla kulturer och regelverk – inte i tekniken eller kreativiteten.

Förslag till åtgärder.

1. Näringsdepartementet ska ge myndigheterna tydliga incitament att dela med sig av offentligt finansierad data. En bra början är E-Delegationens tilläggsdirektiv⁵. En målsättning för detta arbete ska vara att 75 % av de statliga myndigheterna senast 2012 publicerat information om vilka databaser de innehar, och att de kan nyttjas till inga eller rimliga kostnader. Det ska också undersökas om det är möjligt att införa dessa riktlinjer i myndigheternas regleringsbrev.

2. Justitiedepartementet ska, i syfte att driva på utvecklingen av nya digitala innehållstjänster, tydligt kommunicera att eventuella privatkopieringsersättningar ska utformas enligt gällande praxis⁶ och:

- spegla lagringsenheternas faktiska användningsområde
- minimera risken för dubbelavgifter
- ta hänsyn till att kreativt innehåll alltmer konsumeras genom digitala tjänster (där rättigheterna redan klarerats)

3. Finansdepartementet ska tillse att EU:s mervärdesskattedirektiv upprätthålls och att transaktioner endast beskattas en gång. Företag verksamma i Sverige vilka erbjuder sina tjänster internationellt ska inte, som nu, kunna drabbas av dubbelbeskattning⁷.

2. ICT Development Index 2010, Network Readiness Index 2010 och Digital Economy Rankings 2010

3. Tjänsteexporten – den snabbast växande sektorn i svensk ekonomi. Exportrådet (2010)

4. The Economic Impact of a European Digital Single Market. Copenhagen Economics (2010)

5. Tilläggsdirektiv till E-delegationen – Dir 2010:32

6. EG-domstolens förhandsbesked i det sk Padawan-målet – C-467/08 – understryker vikten av rättvis kompensation, rimlig balans och en direkt koppling till privatkopiering

7. Computer Sweden, 19 resp 24 november 2010

1.2

Interoperabilitet och IT-standards.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Internet är ett av de bästa exemplen på kraften i teknisk interoperabilitet. Dess öppna arkitektur har gett miljarder människor runtom i världen möjlighet att med olika utrustning och tillämpningar ändå kommunicera med varandra. Framgången är också en följd av att det inte krävs teknisk kunskap. Standardisering som underlättar användbarhet är fundamental för bred användning, inte minst för ett litet EU-land som Sverige.

För att nya användningsområden, för t.ex. energiregleringssystem, telemedicin och transportsystem, ska fungera tekniskt eller ekonomiskt behövs ytterligare interoperabilitetsförbättringar mellan nät, apparater och tjänster. Sverige, en relativt sett liten marknad, är starkt beroende av internationella standarder för vår konkurrenskraft på exportmarknaden. En viktig inriktning som öppnar för konkurrens och innovation är användning av öppna gränssnitt.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Svenskt standardiseringsarbete måste ges incitament för att aktivt delta i och driva på europeisk och global standardisering. I den snabba teknikdrivna samhällsutvecklingen är gemensamma standarder förutsättningen för interoperabilitet, både för exportmöjligheter samt utvecklingen av nya, innovativa lösningar.

En ökad uppmärksamhet på "användbarhet" bidrar till ökad konkurrenskraft internationellt, men också lägre kostnader för användare (individer, offentlig och privat sektor).

I Sverige sker IT-standardisering genom olika former av industri-samverkan, där arbetet bedrivs och finansieras av näringslivet. Det domineras av storföretag, vilket ger mindre företag en långsiktig konkurrensnackdel. I offentlig sektor har standardisering av system och tjänster tyvärr ingen naturlig hemvist. Här finns ett behov av samarbete mellan sektorerna.

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och tillgänglighet.
Utbildning och kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och kreativt innehåll.

Förslag till åtgärder.

1. Finansdepartementet ska införa skatteincitament (se även avsnitt 1.5 om FoU och innovation) som innebär stöd för aktivt arbete i internationell standardisering, i vart fall för mindre företag.
2. Näringsdepartementet bör ta initiativ genom t.ex. Vinnova för att så en ökad satsning på forskning och standardisering som fokuserar användbarhet.
3. Näringsdepartementet ska driva på ett förbättrat samarbete mellan parter, berörda av IT-standardisering och dess konsekvenser.

1.3

Ökad tillit och IT-säkerhet.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Ska Sverige ta språnget fullt ut, in i det digitala samhället, krävs en väl utbyggd infrastruktur och rätt kunskaper.

Men att vi som företag, organisationer och medborgare kan kommunicera tryggt, med säker identifiering och utan risk för att personliga uppgifter och annan känslig information kommer på avvägar, är också en förutsättning för ett ökat användande. Likaså är det viktigt att den elektroniska infrastrukturen är robust nog för att klara överbelastningar och avsiktliga attacker. Inte minst olika funktioner för samhällsviktig kommunikation måste vara skyddade från medvetna eller omedvetna störningar.

Tillsammans skapar hög säkerhet, integritetsskydd och robust infrastruktur tillit; vilket är grundläggande för ökad användning.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

I Sverige pågår många aktiviteter och projekt för internet som hanterar frågor kring robusthet, integritet, skydd mot attacker, e-kriminalitet och säker elektronisk identifiering. Flertalet myndigheter gör berömvärda insatser på området. Även andra aktörer, t ex .SE, bidrar med nya funktioner och tjänster för ökad säkerhet och robusthet.⁸ Men de flesta insatser görs av olika huvudmän och ibland utan övergripande samordning. Samordning och gott föredöme av offentliga aktörer behövs.

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

Förslag till åtgärder.

1. Statsrådsberedningen ska säkerställa att den samlade effekten på den personliga integriteten värderas vid all beredning av lagstiftning med potentiell integritetsinverkan⁹.
2. För att säkerställa ett bättre skydd för regeringens, myndigheters och kommuners elektroniska kommunikation ska Näringsdepartementet, t ex genom statssekreterargruppen för IT-frågor, verka för att samtliga offentliga verksamheter senast 2011 infört säkerhetstillägget DNSSEC i sin IT-miljö.
3. Regeringen ska i de statliga myndigheternas regleringsbrev begära rapportering av vilka åtgärder kring IT-säkerhet som gjorts, och vilka resultat man erhållit genom .SE:s publika tjänster Dnscheck och MailCheck¹⁰.
4. Näringsdepartementet ska, genom statssekreterargruppen för IT-frågor säkerställa att PTS rapport¹¹ om robusthet i elektroniska kommunikationer används av myndigheter vid anskaffning av elektronisk kommunikation.

⁸ Den av .SE utvecklade gratistjänsten DNSSEC innebär väsentlig ökning av säkerheten. .SE genomför även årligen undersökningen "Hälsoläget i .SE-zonen" där 25 % av de offentliga hemsidorna har allvarliga brister (<http://www.iis.se/pressmeddelanden/allvarliga-fel-i-en-fjardedel-av-viktiga-domaner-i-se-zonen-2/>).

⁹ T.ex. på samma sätt som utredningar ska ange ev negativa effekter för småföretag.

¹⁰ Tjänsterna kontrollerar och sammanfattar ev brister i säkerheten för resp användare.
¹¹ PTS-ER-2010:18

Ökat tillträde till snabbt bredband.

1.4

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
**Ökat tillträde till snabbt
bredband.**

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Sverige har redan idag en jämförelsevis mycket god bredbandstäckning. Emellertid är det långt ifrån överallt som man kan få höga hastigheter (högre än 8 eller 24 Mbit/sekund). För att uppmuntra användning och nya tjänster måste grunden för internet vara öppen.

- Nya eller förädlade tjänster av olika karaktär för hemmen, inte minst i glesbygd, innebär positiva effekter för företag och offentlig sektor, medför större krav på kapacitet samt måste kunna levereras av alla operatörer;
- Företag får bättre tillgång till modern, global kommunikation och relevanta tjänster, som ger dem en större potentiell marknad;
- Det hållbara samhället förutsätter tillgång till snabbt bredband, t ex genom att det kan medföra mindre resande och ge andra positiva miljöeffekter inom bl.a. energisektorn;
- Förstärkta möjligheter att driva en offensiv näringslivs- och regionalpolitik, bl.a. genom att utveckla näringar såsom skog och turism samt genom att minska kostnaderna för att verka utanför de stora städerna;
- Sverige blir mer attraktivt för utländska investeringar och etableringar av utländska företag.

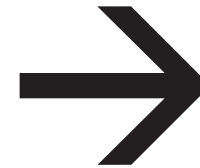
Regeringens bredbandsstrategi¹² inriktar sig på detta behov. Men det pågår även en ständig tävling om vilket land som erbjuder bäst elektronisk infrastruktur, varför Sveriges relativa position inom EU och globalt är viktig.

Även en ökning av det "digitala inkluderandet", dvs att antalet människor som av olika skäl inte nyttjar bredbandstjänster minskar¹³, är viktig för Sverige.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Regeringens inriktning på att identifiera hinder, nytta och finansiering är viktig. Flera hinder har identifierats. Viktigast bland dem är att det måste finnas investeringsvilja och kapital hos operatörer; ett attraktivt och innovativt utbud av tjänster som driver efterfrågan; ett tydligt regelverk som innebär förutsägbarhet. Dagens auktioner på frekvensutrymme, liksom de kostnader som stora och små operatörer förväntas ta för t.ex. data-lagringslagen, innebär en allvarlig dränering av investeringskapital och försämrade konkurrensmöjligheter för små och nya operatörer.

Förslag till åtgärder.

1. Finans- resp. Näringsdepartementet ska fatta beslut om att de medel som operatörer nu och fortsättningsvis betalar för spektrumutrymme ska återgå till branschen för att stödja åtgärder som främjar bredbandsstrategin samt en ökad digital inkludering.
2. Regeringen ska, för att inte missgynna mindre operatörer, verka för att lagstiftade, samhällsgagnande åtgärder ska finansieras av staten.
3. Närings- resp. Justitiedepartementet ska, bl.a. med hjälp av PTS, medverka till att antalet domstolsprocesser minskar med 50 % samt att alla ärenden som går till högsta instans blir avgjorda inom 4 månader. Kammarrättens i Stockholm¹⁴ förslag ska prövas.
4. Näringsdepartementet ska ge PTS i uppdrag att genomföra föreslagna åtgärder¹⁵ för att säkerställa öppna nät.
5. Näringsdepartementet ska komplettera bredbandsmålen med att Sverige ska vara bästa EU-land och bland de tre bästa länderna i världen enligt OECD:s ranking.¹⁶

¹² N2009/8317/ITP

¹³ World Internet Institute beräknar antalet i Sverige till väsentligt över en miljon, www.iis.se/docs/SOI2010_web_v1.pdf

¹⁴ Se AdmD-409-2009 sid 3 resp 7, samt AdmD-290-2010 sid 8. - I Norge finns en särskild nämnd som är slutinstans vid överklaganden.

¹⁵ <http://www.pts.se/sv/Nyheter/Internet/2009/Konkurrens-pa-bredbandsmarknaden-viktig-for-oppna-nat-och-tjanster/>

¹⁶ OECD Broadband Portal www.oecd.org/document/54/0,3746,en_2649_33703_38690102_1_1_1_1,00.html

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

IT är idag en generell förutsättning för många innovationer, inom IT-branschen likväl som andra samhällssektorer. T.ex. består 25-35 procent av värdet i en ny bil idag av mjukvara. För 30 år sedan var motsvarande siffra 1 procent¹⁷. För vårdsektorn kan drygt 30 procent av en tjänsts värde tillskrivas IT.¹⁸

Stora utmaningar såsom att ta hand om en åldrande befolkning, omställningen till ett hållbart samhälle, och möjligheten för näringslivet att konkurrera på en global marknad, kräver nya innovativa IT-lösningar i kombination med verksamhetsutveckling.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Sverige ligger internationellt bra till när det gäller företagens FoU-investeringar. Men FoU i näringslivet tenderar att ske i de stora företagen. Samtidigt utvecklas många nya, innovativa lösningar, inte minst inom IT-området, av SME-företag och entreprenörer. Dessa aktörer behöver stöd och uppmuntran för att kunna växa sig stora. Idag svarar de för endast 18 procent av all kommersiell FoU¹⁹ samtidigt som Sverige ligger på en blygsam 15:e plats när det gäller stöd till innovationer i företag.²⁰ Även inom offentlig sektors egen verksamhet kan innovationsincitamenten förstärkas.

Den offentliga sektorns finansiering av FoU riktas endast i begränsad och, i en internationell jämförelse mycket liten, utsträckning till forskningsinstitut, vilka är inriktade på den tillämpade forskningen. Akademisk forskning kan knytas närmare näringslivet, vilket skulle göra den mer tillämpbar samt förenkla kommersialisering. Myndigheter och kommuner kan också nyttja möjligheten att genomföra s.k. innovationsupphandlingar, något som enligt internationella studier ofta engagerar SME-företag.²¹

Förslag till åtgärder.

1. För att stimulera kommersiell FoU ska Finansdepartementet (såsom i 22 av OECDs 31 länder²²) införa skatteincitament för FoU och innovation i företag. Detta kan t ex utformas som rabatt på arbetsgivaravgifter för FoU-verksamhet i företag.

2. Regeringen ska, för att bryta gammal upphandlingskultur men också för att lägga grunden för nya tillämpningar av IT-tjänster, senast under 2012 initiera tre upphandlingar i enlighet med de nya modeller som Innovationsupphandlingsutredningen (SOU 2010:56) rekommenderar. Förslagsvis följande tre områden:

- Telemedicintjänster²³, i samverkan mellan Socialdepartementet, landstingen och Vinnova
- Intelligent transportsystem²⁴ i samverkan mellan Näringsdepartementet, Trafikverket, kommunerna och med stöd av ITS-Sweden.
- Digitala stöd i undervisning och kunskapsinhämtning inom grund- och gymnasieskolan²⁵. I samverkan mellan Utbildningsdepartementet, Skolverket, KK-stiftelsen Vinnova och kommunerna.

En målsättning för upphandlingarna ska vara att de leder till nya svenska exportnäringar.

3. Närings- respektive Utbildningsdepartementet bör ta beslut om att den offentliga finansieringen av forskningsinstitut ska öka till EU-genomsnittet.

17. Mjukvaran är själen i svensk industri (2010), Swedsoft
18. EU-Kommissionen (2010)

19. Innovation för Tillväxt (2010), IVA

20. Därför behöver Sverige en innovationspolitik (2010), Vinnova

21. Innovation för Tillväxt (2010), IVA

22. Enligt Vinnova har idag 22 av OECD:s 31 länder skatteincitament för FoU, dock inte Sverige. Även Kina, Indien, Brasilien, Singapore och Sydafrika ger sina företag sådant stöd.

23. Ds 2002:3, Forskning & medicin nr 2005 m fl.

24. Vägverket publikation 2010:16 "Strategi och handlingsplan för användning av ITS"

25. KK-stiftelsens serie Lärande och IT2009

Digitala färdigheter och tillgänglighet.

1.6

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
**Digitala färdigheter och
tillgänglighet.**
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Att alla medborgare och företag ges möjlighet att delta i det digitala samhället är en demokratifråga likväl som en tillväxtfråga. Tillgång till internet är en förutsättning. Men lika viktigt är att vi alla har rätt kunskap för att kunna delta i framtidens samhälle – digital delaktighet kräver digital kunskap. Ändock kan IT-användning ibland kräva specialistkunskap för stöd vid installation etc. Det bör medges ett avdrag av RUT-karaktär för detta, vilket också bidrar till minskad ungdomsarbetslöshet och fler företag²⁶.

Flera organisationer driver, med olika former av stöd, verksamhet för en ökad digital delaktighet. Men minst en miljon vuxna i Sverige är inte användare, eller bara sporadiska användare av internet. Detta visar att det krävs en samordnad och större insats.

Även många företag, framför allt småföretag, har en låg digital närvaro. Samtidigt är områden som e-handel, e-lärande eller konkurrensbevakning viktiga, och deltagande i offentliga upphandlingar kräver en digital delaktighet för företag. Trots detta finns ingen strukturerad utbildning riktad till mindre företag idag.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Regeringen bör ta tydliga initiativ och ett tydligt ledarskap i samhället. Någon annan huvudman med motsvarande förutsättningar finns inte, vilket dock inte innebär att regeringen måste finansiera en omfattande utbildning.

IT-användning kräver i vissa situationer stöd med installation eller felsökning; något som inte alla invånare kan förväntas klara, samtidigt som sådant stöd ger förutsättningar för nya företag. Samtidigt innebär digital delaktighet stora vinster för samhället, varför satsningar för att underlätta användning bör göras.

Förslag till åtgärder.

1. Närings-, Social-, Kultur- och Utbildningsdepartementen bör gemensamt under 2011 etablera ett forum²⁷ för att beskriva hinder för, samt finansiering och nyttan av, digital inkludering och former för att driva frågan. Målet är att öka inkluderingen med 500 000 personer under tre år.
2. Näringsdepartementet bör ge Tillväxtverket uppdrag och medel att i samarbete med kommuner, näringsliv och andra organisationer nå ut med utbildningsinsatser och goda exempel på hur man använder IT i små företag.
3. Finansdepartementet bör införa ett skatteavdrag för hushållsnära IT-tjänster i hemmet.

²⁶. Frågan har utretts av Riksdagens utredningstjänst, där detta påvisades.

²⁷. T.ex. med inspiration av Bredbandsforum, som visat sig vara en bra arbetsform.

Utbildning och kompetensförsörjning.

1.7

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Hög utbildningsnivå, kreativitet och IT-mognad är grundförutsättningar som behöver stödjas och vidareutvecklas för att Sverige ska klara av att konkurrera på en öppen, internationell industri- och tjänstemarknad.

Inom IT- och telekomområdet är det två kompetens kategorier som, om de ges förutsättningar i absolut världsklass, kan leda till att Sverige inte bara behåller sin plats i välfärdsligan – utan också klättrar.

- Digitala teknikerspecialister:
Ingenjörer och systemvetare i högteknologisk framkant, utbildade på IT-inriktade högskoleprogram inom de områden där Sverige idag har konkurrensfördelar och vi följaktligen bör koncentrera vårt innovativa fokus till.
- Digitala innovatörer och brobyggare: Individer med multidisciplinära kunskaper, som kombinerar teknikkunskaper, affärsmannaskap och användarkännedom för att frigöra det innovativa kunskapsområdets konkurrenskraft.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

En strategi på nationell nivå, som varje kommun har som stöd för IT i skolan, är oerhört viktig. De investeringar som nu görs i en dator per elev får på så sätt förutsättningar att tillvarata potentialen fullt ut.

Regeringen måste, med stöd av Kommissionen för teknik och naturvetenskap²⁸, understryka och verka för att betydelsen av digital kompetens – en av EU:s åtta nyckelkompetenser – får ett genomslag i samhället.

- Skolan måste se IT som en självklar del av både lärarkompetensen och undervisningen.
- Högre utbildning ska främja anställbarhet och entreprenörskap inom områden med tillväxtpotential, t.ex. IT. All form av incitamentsstruktur som verkar i motsatt riktning (krav på genomströmning av studenter utan koppling till deras kvalitet, premiering av vetenskaplighet snarare än tillämpningsbarhet etc.) måste ändras.
- Utbudet av IT-relaterade högskoleutbildningar görs tydligare och mer överblickbart.

Förslag till åtgärder.

1. Utbildningsdepartementet måste initiera framtagandet av en nationell strategi för IT och IT-användning i skolan.
2. Utbildnings- respektive Näringsdepartementet ska under 2011 gemensamt besluta om ett nationellt initiativ för att samtliga lärare i grund- och gymnasieskolan senast 2014 ska ha fullgod digital kompetens – en av EU:s åtta nyckelkompetenser. Initiativet innebär följande:
 - IT, som pedagogiskt utvecklingsverktyg och självklar utbildningsresurs, ska vara integrerat i lärarutbildningarna på samtliga nivåer
 - En uppmaning till samtliga skolhuvudmän om att alla befintliga lärare ska genomgå alla tre steg i Skolverkets PIM-satsning
 - En instruktion till Skolinspektionen att årligen fram till år 2014 följa upp skolornas tillgång till IT-utrustning och IT-infrastruktur så att en effektiv användning av digitala lärresurser möjliggörs.

(Se även förslag under 1.5 om FoU och innovation)

28. Återfinns i Teknikdelegationens slutbetänkande (SOU 2010:28)

E-förvaltning.

1.8

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Offentliga tjänster finns inom alla samhällsområden: tillståndsgivning, fiskal verksamhet, rättssystemet, infrastrukturen, kulturen, vård, skola etc. Företagens och invånarnas beroende av effektivitet, lättillgänglighet i tid och rum, korrekthet och, inte minst, samverkan mellan myndigheter är stort. Samtidigt finns stora möjligheter för effektivisering, enklare inrapportering, bättre kontrollmöjligheter etc. En satsning sker inom vissa och viktiga områden medan inom andra – kultur, demokrati är två exempel – går utvecklingen betydligt saktare.

Regeringen har genom E-delegationen skapat en plats där frågor kring e-förvaltning drivs på ett förtjänstfullt sätt. Viktigt är att beakta:

- Användbarhet måste vara ett nyckelord. Inte alla i Sverige har förmågan eller kunskapen.
- Delaktigheten för medborgare och näringsliv kan öka. Varför finns inte en portal där man kan föreslå förbättringar eller identifiera nya behov?
- En vidgad syn på offentliga tjänster efterlyses. Det område som kan grupperas kring begreppet demokrati är långt ifrån tillvarataget, t ex med inriktning på minskad segregation och större engagemang från invånare.
- Med nya sätt att kommunicera med medborgarna krävs att nya arbetssätt och kulturer utvecklas inom offentliga organisationer²⁹.

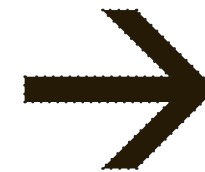
→ Den kommunala sektorn är fristående från staten. Men ur ett "kundperspektiv" så är det likgiltigt vem som är huvudman; ofta vet man inte ens det. Många tjänster kräver dessutom samarbete mellan olika offentliga institutioner. Det är därför angeläget med interoperabilitet mellan olika offentliga tjänster; något som också leder till stora kostnadsbesparingar.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Det arbete som E-delegationen bedriver ska fortsätta och ges nödvändiga resurser.

En angelägen utveckling, som innebär väsentligt ökade möjligheter till delaktighet, förståelse för hur stat och kommun arbetar och kan ge idéer till förbättringar i den offentliga sektorn, är att öppna för ökade möjligheter till påverkan och insyn.

Samhällssektorer där det offentliga har ett särskilt ansvar men där idag elektroniska tjänster inte fokuseras måste aktiveras.

Förslag till åtgärder.

1. Närings- respektive Socialdepartementet³⁰ ska driva på förändringen av kultur, ledarskap och samverkan i den offentliga sektorn. Ett handlingsprogram kopplat till E-delegationens arbete ska utformas under 2011.
2. Näringsdepartementet ska öppna en kanal där företag och medborgare kan lämna förslag på nya eller ändrade e-tjänster, och säkerställa att varje förslag tas om hand inom 3 månader.
3. Närings- respektive Socialdepartementet ska säkerställa att Sverige, från en 12:e plats i UNPANs globala index för e-förvaltning 2010 senast 2012, är bland de tre bästa länderna.
4. Näringsdepartementet ska med hjälp av E-delegationen ta fram en vägledning för användning av molntjänster i den offentliga sektorn senast 2011.
5. Näringsdepartementets statssekreterargrupp bör initiera en katalog på nya tjänster inom mindre aktiva samhällssektorer.

²⁹. T ex lade Volvo väsentligt mer än hälften av kostnaden för att införa e-fakturer på kultur- och ledarutveckling i företaget.

³⁰. Ansvarigt statsråd för förvaltningspolitik.

IT för bättre klimat och miljö.

1.9

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

IT- och telekomlösningar kan, rätt använda inom samhällets alla sektorer, minska koldioxidutsläppen inom EU med upp till 15 % fram till år 2020³¹. Det medför minskade kostnader med ca 600 miljarder euro. Detta ska sättas i relation till att EU inom samma tidsperiod har satt upp målet att minska de totala utsläppen av växthusgaser med 20 %.

Den största potentialen ligger framförallt inom transport, energi- samt fastighets- och byggsektorn där många processer och styrning av verksamheten kan göras med stöd av digital teknik.

Inom offentlig sektor innebär en framtida, väl utvecklad e-förvaltning - med en hög grad av digitalisering och dematerialisering - stora besparingar för både miljö och ekonomi.

Med Sveriges framgångar som IT-nation, som ett föregångsland inom miljöteknik, samt vår erkända förmåga att utveckla väl fungerande samarbeten mellan privat och offentlig sektor, finns här stora möjligheter att med hjälp av smarta, IT-baserade miljölösningar skapa en globalt konkurrens- kraftig svensk tillväxt- och exportindustri samt ett hållbart samhälle.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Idag finns både viljan, och många gånger även kunskapen, att med stöd av digitala lösningar minska miljöbelastningen. Men, i framväxten av smarta transporter, hus och elnät saknas det ibland grundläggande förutsättningar såsom gemensamma standarder för att skapa väl fungerande gränssnitt mellan användare och mellan sektorer. Vidare krävs det en kunskap om hur de nya digitala lösningarna ändrar förutsättningarna i samhället vilket också skapar behov av en uppdaterad lagstiftning på området³². Det finns också behov av gemensamma insatser på samhällsnivå för att skapa incitament för både privatpersoner och företag att faktiskt anamma den teknik som finns, och samtidigt mäta och följa upp vad ett ändrat beteende faktiskt leder till.

Förslag till åtgärder.

1. Närings- respektive Miljödepartementet ska tillsammans bilda ett "Grön-IT forum" för att samordna berörda aktörer inom relevanta branscher inklusive den offentliga sektorn, - för att gemensamt identifiera både potential och hinder för den samhällsliga utvecklingen samt driva på och prioritera vilka insatser som måste göras för att uppnå de gemensamma klimatmålen och samtidigt skapa en hög grad av kompetens och utveckling inom området i Sverige.

31. <http://www.anvandgronit.se/website2/1.0.2.0/78/1/>

32. Detta gäller t ex i framtida smarta elnät där slutkunden och konsumenten även får rollen av elleverantör när dess överskottsenergi kan säljas tillbaka in i systemet.

Hållbar eHälsa. 1.10

MÖJLIGHET FÖR SVERIGE.

Sverige är ett välfärdssamhälle i utveckling. Vi blir allt fler, lever allt längre och ställer allt högre krav på den samhällsservice vi förväntar ska finnas om vi blir sjuka eller arbetslösa, att barnomsorgen ska vara flexibel och anpasslig till vårt moderna liv. Det ställer höga krav på samhället vad gäller belastningar och kostnadsökningar.

För att Sverige ska fortsätta vara en attraktiv plats att bo och verka på måste de möjligheter som står till buds tillvaratas för att effektivisera vård och omsorg. Här kan IT-lösningar i vården erbjuda svar på många utmaningar.

T.ex. kan äldre och funktionshindrade i större omfattning, med ökad livskvalitet och mindre belastning av samhällets resurser, leva kvar i hemmet och få tillgång till expertkunskap på avstånd.

Ett omstöpt och sammanhållet informationsflöde i vård och omsorg minska riskerna för felbehandlingar och övermedicinering och möjliggör tidigare upptäckter av sjukdomar samt ge medborgarna en större kontroll över sin vård- och omsorgsinformation.

Samtidigt är det viktigt att påpeka att IT inte ska styra, utan stödja en verksamhets- och kvalitetsutveckling av vården och omsorgen.

LÅNGSIKTIG STRATEGI.

Möjligheterna kan innebära stora förändringar för vårdtagare och vårdgivare. Risker att "man gör fel" är inte försumbara, och konsekvenserna kan bli allvarliga, mänskligt, socialt eller ekonomiskt. Samtidigt finns det få, om några, alternativa sätt att utveckla en vård och omsorg för morgondagens Sverige. Nya strukturer, ny kompetens, ny teknik måste prövas och finslipas. Det tar tid.

Därför är det viktigt att regeringen redan nu påbörjar kraftfulla försök med andra former för vård och omsorg, där IT används mycket mer än idag. Tekniken finns, liksom till stor del den elektroniska infrastrukturen.

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

IT för bättre klimat och
miljö.
[Hållbar eHälsa.](#)
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

Förslag till åtgärder.

1. Regeringen (Socialdepartementet) bör under 2011 ta initiativ för att klarlägga möjligheter och risker med s.k. telemedicin i morgondagens vård och omsorg med ambitionen att utredningen ska ge konkreta förslag på behov, som i nästa fas leder till en eller flera innovationsupphandlingar. (Se även avsnitt 1.5 FoU och innovation.)

1.11

Kulturell variation och kreativt innehåll.

MÖJLIGHET FÖR
SVERIGE.

LÅNGSIKTIG
STRATEGI.

Digitala medier gör det möjligt att öka det kulturella utbudet på marknaden och att sprida svensk kultur, inom och utanför landets gränser, på ett sätt som aldrig tidigare varit möjligt. Det gör det möjligt för mindre och mer nischade kreatörer att till en låg kostnad nå en publik som tidigare endast större produktioner med stor budget kunde. Det gör det också möjligt för kulturkonsumenter i glesbygd att snabbt och enkelt ta del av musik, film och annan kultur som tidigare var förbehållet stadsbefolkningen.

En tillgång på attraktivt och kreativt innehåll gör det också möjligt för digitala tjänsteutvecklare att ta fram och erbjuda bra, legala tjänster. Här ligger Sverige redan idag långt framme med hög IT-mognad, bra infrastruktur och nyfikenhet på att ta del av kreativt innehåll via internet. Rätt utnyttjat kan dessa förutsättningar skapa en mer lönsam och pluralistisk kulturmarknad.

En grundläggande förutsättning för att erbjuda attraktiva, digitala kultur-tjänster är tillgången på innehåll, dvs. filmer, musik, böcker och liknande. Här är det viktigt att olika distributionssätt och kanaler erbjuds lika och rättvisa villkor. Finns innehållet, erbjudet på ett attraktivt, tillgängligt och konsumentanpassat sätt, finns också marknaden. Att vårt kulturarv, t.ex. filmarkivet och bibliotekssamlingarna, tillgängliggörs digitalt för att nå även dem som inte har möjlighet att ta sig till bibliotek eller cinematek, är också viktigt ur ett kulturpolitiskt perspektiv.

En digital inre marknad.
Interoperabilitet och
IT-standards.
Ökad tillit och IT-säkerhet.
Ökat tillträde till snabbt
bredband.

FoU och innovation.
Digitala färdigheter och
tillgänglighet.
Utbildning och
kompetensförsörjning.
E-förvaltning.

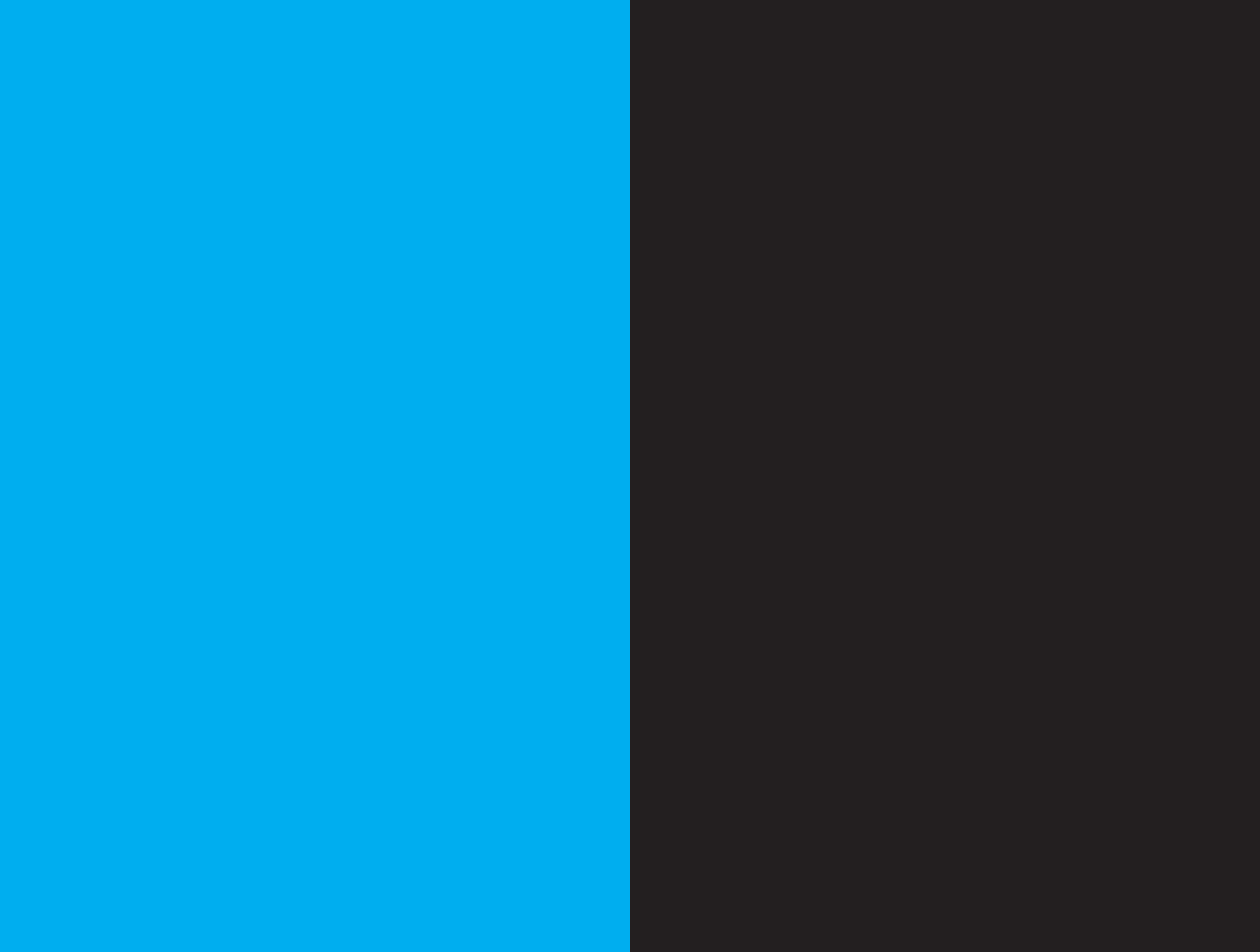
IT för bättre klimat och
miljö.
Hållbar eHälsa.
Kulturell variation och
kreativt innehåll.

Förslag till åtgärder.

1. Kulturdepartementet ska under framtagandet av det nya filmavtalet aktivt verka för att, vid filmstöd till svensk produktion, likställa digitala premiärer med premiärvisningar på biosalonger.
2. Justitie- tillsammans med Kulturdepartementet ska genomföra en översyn av upphovsrätts-lagstiftningen i syfte att stimulera utvecklingen av digitala tjänster och rimlig ersättning och skydd för rättighetsinnehavare.
3. Kulturdepartementet bör komplettera Kulturutredningen (SOU 2009:16) med att utreda hur kulturen kan nyttja IT för ökad spridning av och deltagande i kulturaktiviteter.

(Se även förslag under avsnitt 1.1 om den digitala inre marknaden.)

IT & Telekomföretagen

● almega